

იამზე გაგუა, ნინო ღლონტი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი,
საქართველო

მითი აქტეონზე ოვიდიუსისა და ბალაპტიონ ტაბიძის მიხედვით

საკვანძო სიტყვები: აქტეონი; ოვიდიუსი; გალაკტიონ ტაბიძე.

მითი აქტეონზე, რომელიც ანტიკური ხანიდან არის ცნობილი, მრავალგზის გამხდარა პოეტებისა და ხელოვანების შთაგონების წყარო. არსებობს ამ მითის რამდენიმე ვერსია და განსხვავებული ინტერპრეტაციები.

აქტეონი, არისტევსის ძე, კენტავრ ქირონის აღზრდილი, იყო ცნობილი მონადირე, რომელმაც შემთხვევით იხილა წყალში მობანავე არტემისი (დიანა) ნიმფებთან ერთად, რის გამოც ქალღმერთმა მასზე შური იძია, აქცია იგი ირმად და თავისსავე ძაღლებს დააგლეჯინა.

ყველაზე ადრე ეს მითი დამოწმებული ჩანს ჰესიოდესა და სტესიქოროსის ფრაგმენტებში, მაგრამ მათ ჩვენამდე არ მოუღწევია. პავსანასის „ელადის აღწერილობაში“ დადასტურებულია ცნობა, რომ პლატეაში ერთ-ერთ კლდეს აქტეონის სარეცელს უწოდებდნენ, სადაც ეძინა ნადირობით დაღლილ აქტეონს. სწორედ აქ იხილა მან ტბაში მობანავე არტემისი. სტესიქოროსის მიხედვით, ქალღმერთმა აქტეონს ირმის ტყავი ააფარა

და ძალღებს დააგლეჯინა, რათა მას არ შეძლებოდა სემელეს ცოლად შერთვა. პავსანიასი არ იზიარებს სტესიქოროსის ამ ვერსიას და ფიქრობს, რომ აქტეონის ძაღლები თავისთავად გაცოფდნენ და მზად იყვნენ, დაეგლიჯათ ნებისმიერ შემხვედრი¹. აქტეონის მითს მოიხსენიებს ევრიპიდე ტრაგედიაში „ბაკქოსის მხეველები“. მისი ცნობით, აქტეონი დაგლიჯეს ქოფაკებმა, რადგან იგი ირწმუნებოდა, რომ ნადირობის ხელოვნებაში აღემატებოდა არტემისს.² აპოლოდორეს „მითოლოგიური ბიბლიოთეკის“ თანახმად, აქტეონს კენტავრმა ქირონმა შეასწავლა ნადირობა, რომელიც მისსავე მწვერებმა დაგლიჯეს. მიზეზი კი გახდა ზევსის რისხვა, რომელიც, აკუსილაოსის მიხედვით, გაბრაზდა აქტეონზე, რომ მან მოისურვა სემელესთან ქორწინება. ავტორთა უმეტესობის მიხედვით კი (აპოლოდორეს გადმოცემით), აქტეონმა იხილა მობანავე არტემისი, რომელმაც მყისიერად აქცია აქტეონი ირმად, დაადევნა მისივე მწვერები, რომელთაც ვერ იცნეს პატრონი და დაგლიჯეს. ისინი მხოლოდ მას შემდეგ დამშვიდნენ, რაც კენტავრის მღვიმეში შევიდნენ და იქ იხილეს აქტეონის ქანდაკი.³

ამგვარად, აქტეონის დანაშაული შეიძლება შეფასდეს, როგორც „ატასთალია“ ან როგორც „ჰიბრისი“. ორსავე შემთხვევაში ქალღმერთი არის შეურაცხყოფილი.

აქტეონის მითს კარგად იცნობს პუბლიუს ოვიდიუს ნაზონი. პოეტი მხატვრულად ამუშავებს მას „მეტამორფოზების“ III წიგნში⁴. აქტეონმა, კადმოსის შვილიშვილმა, რომელმაც გული იჯერა ტყეში ნადირობით, თავის მხლებლებს უბრძანა, შეეწყვი-

¹ Paus. 9, 2,3.

² Eur. *Bacch.* 337.

³ Apoll. *Bibl.* III, 3,4.

⁴ Ov. *Met.* III, 138-252.

ტათ მხეცების დევნა და დილით განეგრძოთ ნადირობა. აქტეონმა თანამგზავრებთან ერთად გარგაფიეს ჭალაში დაიწყო ხეტიალი. იქვე ტყის სიღრმეში იყო მღვიმე, რომელსაც ჩამოუდიოდა კამკამა წყარო, სწორედ იქ იგრილებდა სხეულს ნადირობისგან დაღლილი ქალღმერთი დიანა ნიმფებთან ერთად. ამ სანახაობას შემთხვევით შეესწრო აქტეონი თავის მხლებლებთან ერთად. განრისხებულმა ქალღმერთმა მოინდომა აქტეონის ისრით განგმირვა, მაგრამ იარაღი ხელთ არ ჰქონდა და წყლის წვეთები შეასხურა „დამნაშავეს“, იგი აქცია ირმად, რომელსაც დაედევნენ მისივე მწევრები, რომლებმაც ვერ იცნეს აქტეონი და დაგლიჯეს.

მითს აქტეონზე იცნობს ქრისტიანული ხანის მწერალი ნონოს პანოპოლეელი, რომელიც ეყრდნობა ოვიდიუსს. მისგან განსხვავებით, „დიონისიაკაში“ აქტეონი უბრალო თვითმხილველი არ არის მობანავე დიანასი, იგი ხეზე ამძვრალი მალულად უცქერის შიშველ ქალღმერთს.⁵

ოვიდიუსის მიერ დამუშავებული მითი მოგვიანებით საფუძვლად დაედო ამ თემაზე შექმნილ სხვადასხვა ლიტერატურულ ნაწარმოებსა და სახვითი ხელოვნების ცნობილ შედეგებს, როგორებიცაა: ტიციანის „დიანა და აქტეონი“, რემბრანტის „მობანავე დიანა თავის ნიმფებთან, აქტეონთან და კალისტოსთან ერთად“ და სხვ. აქტეონის დასჯის სცენებს ვხვდებით წითელფიგურულ ვაზებზე. იგივე სიუჟეტი გამოსახულია პომპეუმის კედელზე, ჰერას ტაძრის მეტოპზე (იტალიაში), ვატიკანის წმინდა პეტრეს ტაძრის კარიბჭეზე.

ოვიდიუსის მიერ დამუშავებული აქტეონის ამბავი საყურადღებოა არა მარტო იმით, რომ პოეტი მისთვის ჩვეული ოს-

⁵ Nonnus *Dion.* V, 287-316

ტატობით აცოცხლებს მითს, არამედ იმიტაც, რომ მას პოეტი უკავშირებს საკუთარი ტრაგედიის მიზეზს, თუ რატომ განურისხდა იმპერატორი ავგუსტუსი და გააძევა რომიდან. როგორ მოხდა, რომ „მხიარული მომღერალი ნაზი სასიყვარულო ლექსებისა“ (ასე უწოდებს თავის თავს ოვიდიუსი) ბედის უკუღმართობამ დევნილ პოეტად აქცია. დღესაც არ ვიცით ზუსტად, რა იყო ჭეშმარიტი მიზეზი პოეტის ტრაგედიისა. შავი ზღვის დასავლეთ სანაპიროზე, ტომისში გადასახლებული ოვიდიუსი მრავალჯერ ეხება მიზეზს (მიზეზებს), რამაც გამოიწვია იმპერატორის რისხვა. ოფიციალურ მიზეზად იმპერატორის მიერ დასახელდა „ტრფობის ხელოვნება“, როგორც ავგუსტუსის რეფორმების (რომელიც ოჯახის სიწმინდის დაცვას ისახავდა მიზნად) საწინააღმდეგო ნაწარმოები. ოვიდიუსი ხშირად საუბრობს „ტრფობის ხელოვნებაზე“, რის გამოც ავგუსტუსმა დასაჯა პოეტი და რომიდან გადაასახლა.⁶ თუმცა ოვიდიუსი მეორე მიზეზსაც ასახელებს, უწოდებს მას „შეცდომას“ (error), მაგრამ არ ცდილობს დააკონკრეტოს, რაში გამოიხატებოდა იგი.⁷

ოვიდიუსი ამ შეცდომას თვალებს უკავშირებს და ამბობს, რომ როგორც აქტეონი დაღუპა ბედისწერამ, ასევე პოეტი იმსხვერპლა შემთხვევითობამ.

„რად დავინახე რაღაც? მზერით რატომ შევცოდე?
რად გადავაწყდი მე დანაშაულს?
როს აქტეონმა თვალი მოჰკრა შიშველ დიანას,
ნადავლი გახდა თავის ძაღლების.“

⁶ Ov. Tr. II, 7-14.

⁷ Ov. Tr. II, 206-211.

იქნებ ღმერთები ვერ იტანენ შეურაცხყოფას,
თუნდ უნებლიეს, ითხოვენ დასჯას.“⁸

ეს ცნობილი სტრიქონები გახდა წყარო მრავალი ფანტაზიისა, თუ რა შეეძლო ეხილა პოეტს. საუკუნეების მანძილზე მრავალი ჰიპოთეზა გამოითქვა იმის თაობაზე, თუ რამ გამოიწვია პოეტის ტრაგედია. ფიქრობდნენ, რომ ოვიდიუსი მოწმე გახდა იმპერატორის უზნეობისა (ინცესტისა), ან მან იმპერატორის მეუღლე იხილა მოზანავე. უფრო ლოგიკური ჩანს ვარაუდი, რომ ოვიდიუსის დანაშაული დაკავშირებული იყო ავგუსტუსის შვილიშვილის, იულია უმცროსის სასიყვარულო თავგადასავალთან, რის გამოც თავად იმპერატორმა გაამევა ის რომიდან. სერიოზული მომხრეები ჰყავს შეხედულებას, რომ ოვიდიუსი მონაწილეობდა შეთქმულებაში ავგუსტუსის წინააღმდეგ, ან გახვეული იყო პოლიტიკურ სკანდალში ემილიუს პავლუსთან ერთად, თუმცა პოეტის სიტყვები გვაეჭვებს ამ აზრის სისწორეში. ოვიდიუსი აცხადებს, რომ, რომ კანონი არ დაურღვევია⁹. ოვიდიუსის დანაშაულს რელიგიურ სფეროშიც ეძებენ, რომ იგი გახდა მონაწილე რელიგიური რიტუალისა, სადაც მამაკაცის ყოფნა აკრძალული იყო.¹⁰

ამრიგად, აქტეონის მითის ანალიზს დიდი მნიშვნელობა ენიჭება პოეტის გადასახლების მიზეზის დადგენაში. რატომ არ აპატია ქალღმერთმა დიანამ აქტეონს უნებლიე დანაშაული, მაინც რამ გამოიწვია მისი რისხვა? ამის უკეთ გასაგებად უნდა მივმართოთ „მეტამორფოზების“ III წიგნში მოთხრობილ მითს აქტეონზე. აქტეონის დანაშაული (“მეტამორფოზების“ მიხედ-

⁸ *Ov. Tr.* II, 103-108.

⁹ *Ov. Pont.* II, 9. 71-76.

¹⁰ Tibault 1967, 116-121.

ვით) გამოწვეული იყო იმით, რომ იგი უაზროდ, „უმიზნო ნაბიჯებით დაეხეტებოდა“ (non certis passibus errans III,175), ეს იყო არა „დანაშაული“ (scelus), რამედ მხოლოდ “შეცდომა” (error), რომელიც „ბედისწერის ბრალი“ (fortunae crimen) იყო. ასე შეაბიჯა აქტეონმა „უცნობ ტყეში და მიადგა ჭალას“ (per nemus ignotum pervenit... in lucum), ქალღმერთის საბრძანებელს, სადაც არ უნდა მოხვედრილიყო მონადირე. რაღაც ანალოგიური ბრალი უნდა ჰქონოდა ოვიდიუსსაც. ვფიქრობთ, „უცნობი ჭალა“, სადაც აქტეონმა შეაბიჯა, ეს არის მისი ელეგიების კრებული, პაროდული—დიდაქტიკური პოემა „ტრფობის ხელოვნება“, „უმიზნოდ ხეტიალი“ არის ოვიდიუსის მიერ საკუთარი ტალანტის „ფლანგვა“ ამდაგვარ ნაწარმოებში, რაზეც არაერთგზის მიუთითებს პოეტი „სევდიან ელეგიებსა“ და „წერილებში პონტოდან“. ამ აზრს გვიმყარებს ისიც, რომ ოვიდიუსის მითის მიხედვით, აქტეონმა ბევრი ნადირი დახოცა და მოისურვა დროებით შეეწყვიტა ნადირობა. ხომ არ უნდა გავავლოთ აქ პარალელი ოვიდიუსის ბიოგრაფიასთან, რომ პოეტი მეტისმეტად გაიტაცა სასიყვარულო თემებზე ელეგიების წერამ? ამას თავადაც მიხვდა ოვიდიუსი და შეეცადა, შეეწყვიტა სახიფათო გატაცება – სატრფიალო ლექსების თხზვა და დაეწერა „განკურნება სიყვარულისაგან“, შემდეგ კი „მეტამორფოზები“ და „ფასტები“, თუმცა, მაინც ვერ შეძლო ავგუსტუსის რისხვის აცილება, ასე ვთქვათ, დააგვიანდა. საგულისხმოა, რომ „მეტამორფოზების“ მიხედვით, განრისხებულმა დიანამ უთხრა აქტეონს: წადი და დაიკვეხნე, თუ შეძლებ ამას, რომ მიხილე შიშველიო (velamine posito). შიშველი ქალღმერთის ხილვა ალეგორიულად ოვიდიუსის მიერ სწორად დანახული რომაული ყოფაა – განცხრომით სავსე ქალაქური ცხოვრება, დროსტარება, ასეთი იყო პოეტურ

ფერებში დანახული ავგუსტუსის დროინდელი რომი. ასეთი მჩქეფარე, ხალისიანი ცხოვრება თავად ოვიდიუსს დიდ სიამოვნებს ანიჭებდა. პოეტი დაისაჯა იმიტომ, რომ დაუფარავად აღწერა ყველაფერი. ეს იყო ოვიდიუსის მხრიდან გულუბრყვილობა, გინდაც გულწრფელობა ან უბრალოება (ასე შეიძლება ითარგმნოს *simplicitas*–ი, რომელსაც პოეტი ხშირად უკავშირებს თავის დანაშაულს). პოეტმა შეულამაზებლად, პირდაპირ გადმოსცა რეალური სურათები რომაული ყოფისა. დიანას სიტყვებით თუ ავგუსტუსს ავამეტყველებთ, იგი დაემუქრა პოეტს, წადი და კიდეც დაიკვებნე, რაც იხილეო. ე.ი. რომი, გართობის მოყვარული, ლადი, სიცოცხლით სავსე, მშვენიერი ქალაქი (ისეთი, როგორც იყო სინამდვილეში ავგუსტუსის დროს), მაშინ, როცა იმპერატორს სურდა იგი წარმოეჩინა ქალაქად, სადაც პატივს სცემდნენ მორალსა და ზნეობას, წინაპართა ადათებს. კიდეც ერთი პარალელის გავლება შეიძლება აქტეონის მითთან და ოვიდიუსის ბიოგრაფიასთან. დიანას მიერ დასჯილი აქტეონი ვერ ახერხებს თავის სასახლეში დაბრუნებას, მისივე მწევრები ულმობლად წაესივნენ ირმადქცეულ პატრონს და დაგლიჯეს., ვერც აქტეონის მხლებლებმა იცნეს მეგობარი. ტომისში გაძევებული პოეტის „ცნობაზე“ ოვიდიუსის ბევრმა მეგობარმა შიშის გამო თქვა უარი, ზოგმა დაიჯერა პოეტის „დანაშაული“, ზოგმა კი შეგნებულად აქცია ბედისგან განწირულ ოვიდიუსს ზურგი. ჭეშმარიტი მეგობარი მას ცოტა შემორჩა.

აქტეონის მითთან ერთად თუ ოვიდიუსის მიერ მოწოდებულ ცნობებს გავაანალიზებთ („სევდიანი ელეგიების“ მიხედვით), შეიძლება დავასკვნათ, რომ მიზეზი გადასახლებისა, გამხელილიც („ტროფობის ხელოვნება“) და გაუმხელელიც (პოეტმა დაინახა რაღაც, რაც არ უნდა ეხილა), ერთი და იგივეა. ეს არის

ლექსები, მათგან გამომდინარე „შეცოდებანი“ კი სხვადასხვაგვარია: 1. ოვიდიუსი დაისაჯა იმიტომ, რომ სატრფიალო ელეგიებით სიყვარულის მასწავლებლად მოეწვინა რომის ახალგაზრდობას, რომლის მორალის გასაჯანსაღებლად ამაოდ იბრძოდა ავგუსტუსი თავისი რეფორმებით. 2. პოეტი დაისაჯა, რომ ყურად არ იღო ავგუსტუსის სურვილი და მას არ უძღვნა სახოტბო ნაწარმოები. უფრო მეტიც, ჯიუტად გააგრძელა სატრფიალო ლექსების წერა. 3. ოვიდიუსმა დაინახა რომი ისეთი, როგორც იყო სინამდვილეში: დროსტარების, ხალისიანი ცხოვრების, სასიყვარულო თავგადასავლების მოტრფიალე და არა ზნეობრივი, წინაპართა მორალის პატივისმცემელი და მიმდევარი, ისეთი, როგორც სურდა ავგუსტუსს. 4. ოვიდიუსმა არჩევანი გააკეთა ავგუსტუსსა და თავის მკითხველს შორის. მან გაითვალისწინა არა პრინციპის, არამედ მკითხველთა სურვილები. პოეტი მხოლოდ მათთვის წერდა, რაც ყველაზე მნიშვნელოვანი ჩანს. პოეტი დაისაჯა იმ „უმძიმესი დანაშაულისათვის“, რასაც იმპერატორთან გაჯიბრება ჰქვია.¹¹

მსოფლიო მწერლობა კარგად იცნობს ამ ანტიკურ მითს. ბევრი უცხოელი ავტორი გვთავაზობს ამ მითთან დაკავშირებულ საკუთარ ინტერპრეტაციებს. საყურადღებოა, რომ ქართულ პოეზიაში აქტეონის მითის ყველაზე გავრცელებულ, ანუ ოვიდიუსის ვერსიას ეხმიანება გალაკტიონის ამავე თემაზე შექმნილი ლექსი: „როცა აქტეონი, ძეი არისტეას“, რომელიც 1916 წელს დაიწერა, 1918 წელს მასში მცირე ცვლილება შევიდა:

„როცა აკტეონი, ძეი არისტეას,
ლაღად მიდიოდა ტყეში სანადიროდ,

¹¹ გაგუა 2007, 161–215.

უცებ დაინახა თეთრი არტემიდა,
 თავის ნიმფთა შორის იგი ბანაობდა
 ძველი პართენონის მსუბუქ ნაკადებში.
 შედგა აქტეონი, თვალნი დაებინდნენ,
 იგი მოჯადოვდა უცხო სანახავით,
 მაგრამ ის დასაჯა იმავ ღვთაებამა,
 იქცა აკტეონი ირმად მშვენიერად,
 ძაღლებს აკტეონი მსხვერპლად შეეწირა,
 იგი დაეფლითათ ძაღლებს იმისსავსე.
 ვიცან, გალაკტიონ, შენში აკტეონი,
 შენ გსჯის ყოველივე, როგორც სიყვარული,
 შენგნით დაწვრთნილები ყეფენ მოუსვენრად.
 ისევ შენთვისავე ავი ძაღლებია“.¹²

ეს არის 1916 წლის ვარიანტი. 1918 წელს ცვლილება შეაქვეს პოეტს ლექსში და ნაცვლად „ვიცან, გალაკტიონ, შენში აკტეონი“ წერს: „ვიცან, მომღერალო, შენში აკტეონი“. ბ.ჩიქობავას აზრით, ამ შესწორებით ლექსმა დაკარგა თავისი ბიოგრაფიულ-პოლემიკური ხასიათი, მაგრამ დიდად გაუფართოვდა დიაპაზონი. გალაკტიონმა გადაჭრით უარყო წინადადება აღნიშნული ტაეპის უცვლელად დატოვების თაობაზე.¹³ მართლაც, გალაკტიონი და აკტეონი ევფონიურად კარგად ესადაგება ერთმანეთს, აზრობრივი დატვირთვაცა აქვს, აკტეონის ხვედრი გალაკტიონს თავის ბედს აგონებს, მაგრამ „ვიცან, მომღერალო, შენში აკტეონი“ მეტი ინტერპრეტაციის საშუალებას იძლევა. ამკარაა, რომ გალაკტიონი ოვიდიუსის გავლენას განიცდის, თითქმის იმეორებს „მეტამორფოზებში“ გადმოცემულ მითს, ოღონდ წარმოად-

¹² ტაბიძე 1966, 476.

¹³ ტაბიძე 1966, 476.

გენს მის მოკლე ვერსიას. საყურადღებო ის არის, რომ გალაკტიონი არსად ახსენებს ოვიდიუსს, მაგრამ, სავარაუდოდ, „ვიცან მომღერალო“–ში ოვიდიუსს გულისხმობს. „შენგნით დაწვრთნილი ავი ძაღლები“ კი ოვიდიუსის „ტრფობის ხელოვნება“, რომელმაც ცუდი სამსახური გაუწია პოეტს. „მეტამორფოზების“ ავტორი არაერთგზის ადარებს თავის თავს აქტეონს და მიაჩნია, რომ თავადაც ისე უსამართლოდ დაისაჯა, როგორც აქტეონი. მთავარი მიზეზი მისი დაღუპვისა იყო მისივე პოემა „ტრფობის ხელოვნება“, რომელშიც აღწერა ის, რაც დაინახა და რაც არ უნდა დაენახა.

„შენ გსჯის ყოველივე, როგორც სიყვარული“. რა არის „ყოველივე“, რაც სჯის გალაკტიონს? აქ, უთუოდ, პოეტის მთელი ცხოვრება იგულისხმება, „სიყვარულში“ კი – შესაძლოა, – მკითხველის სიყვარული. რატომ სჯის პოეტს სიყვარულთან ერთად ყველაფერი? გალაკტიონისათვის, რომელიც მუდამ მშვენიერებისა და ამაღლებულის ძიებაშია, შემოქმედებითი პროცესი, ერთი მხრივ, სიხარულის მომგვრელიცაა და, მეორე მხრივ – ტანჯვისა. პოპულარობა და სიყვარული (მკითხველთა მხრიდან) ამავე დროს არის მიზეზი პოეტის წამებისა. დიდი პოეტური ნიჭი, უმეტეს წილად, ხდება შურისა და მტრობის მიზეზი, ამას გალაკტიონის ერთი სტროფიც ადატურებს:

„მხოლოდ იმიტომ, რომ მაღალია,
მარად და მარად ტყდება ჩინარი,
როგორც ჩინარი – ისე პოეტი,
მისთვის სიმაღლე არის წამება“.¹⁴

¹⁴ ფორჩხიძე 1973, 104.

ეს „სიმაღლე“ არ აპატიეს ოვიდიუსსაც. რომში მაშინ ბევრი წერდა ლექსებს, მაგრამ ოვიდიუსმა ყველა დაჩრდილა თავისი ტალანტით, ჩანს, მოშურნე პოეტებმა ყველაფერი იღონეს, გზიდან ჩამოეშორებინათ მკითხველის სიყვარულით განებივრებული, ნიჭიერი პოეტი, რომელიც თავის დროზე ავგუსტუსის კეთილგანწყობითაც სარგებლობდა. ესეც უნდა ყოფილიყო ერთ-ერთი მიზეზი პოეტის გაძევებისა. პოეტის მოშურნე, როგორც ჩანს, ადრინდელი „მეგობარი“ იყო, რომელიც ხელს უშლიდა ტომისში გადასახლებული ოვიდიუსის ახლობლებსა და მეუღლეს პოეტის შეწყალებაში. იგი მუდამ ოვიდიუსის პოეზიის „მავნებლობაში“ არწმუნებდა იმპერატორს, უმოწყალოდ ჯიჯგნიდა მის ლექსებს.¹⁵ „სიყვარულისგან განკურნებაში“ ოვიდიუსი წერს:

„შური რჩეულებს ეტანება, ისე ვით მწვერვალს
ქარი და მეხი იუპიტერის“.¹⁶

მართალია, ქართველი პოეტის ბედი არ არის მსგავსი ოვიდიუსისა, გალაკტიონი არ გაუსახლებიათ მშობლიური ქალაქიდან შორს, გეტების ტომებით დასახლებულ რეგიონში, მაგრამ მას მაინც კარგად ესმის ოვიდიუსის მწუხარება, ის ტკივილი, რაც მას მიაყენეს ლექსებმა, „დაწრთვნილმა მწვერებმა“. განსხვავებით ქართველი პოეტისაგან, სიყვარულის მომღერალი რომელი პოეტი დიდხანს ტკბებოდა პოპულარობითა და სიყვარულით, რაც სატრფიალო ლექსებმა მოუტანეს, მან საკმაოდ გვიან იგემა მწუხარება თავისი თამამი ლექსების გამო.

¹⁵ *Ov. Pont.* IV, 13,41–42.

¹⁶ *Ov. Rem. am.*, 369–370.

„მარტოობის ორდენის კავალერი“, გალაკტიონი გრძნობდა სულიერ სიახლოვეს ოვიდიუსთან, კარგად ესმოდა სამშობლოსაგან დაშორებული პოეტის მწარე ხვედრი, რომელმაც მარტოობაში, უცხო მხარეში დალია სული, სწორედ ამან შთააგონა, უთუოდ, აქტეონზე დაწერილი ლექსით რომელი პოეტის ტრაგედიას შეხმინებოდა. გალაკტიონი თავის განცდებს აქტეონის ტანჯვას ადარებს, თუმცა შემდგომ აქტეონის ბედს ზოგადად პოეტის ხვედრთან აიგივებს (სავარაუდოდ, აქ ოვიდიუსთან ერთად თავის თავსაც მოიაზრებს).

მშვენიერების სიყვარული, მასთან ზიარება ის სასიამოვნო განცდაა, რომელიც იმპულსს აძლევს ყოველ პოეტს ლექსის შექმნისათვის, გალაკტიონისათვის ამ შემოქმედებით პროცესს, იმავდროულად, თან სდევს „წვა“ და „ტანჯვა“. ოვიდიუსთან კი მწუხარება და ტანჯვა მშვენიერების ჭვრეტით მიღებული ხანგრძლივი ტკბობის შემდეგ მოდის.

აქტეონი სიმბოლურად შეიძლება შევადაროთ პოეტს, რომელიც მძიმე საზღაურს იხდის მშვენიერი წუთების ხილვის გამო.

ბიბლიოგრაფია

გაგუა, იამზე 2007. *ამბივალენტიზმი ავგუსტუსის პოლიტიკასა და ოვიდიუსის შემოქმედებაში*. თბილისი: ლოგოსი.

ტაბიძე, გალაკტიონ 1966. *ლექსები*, I. თბილისი: საბჭოთა საქართველო.

Tibault, J.C. 1964. *The Mystery of Ovid's Exile*. Los Angeles: Berkeley.

ფორჩხიძე შალვა 1973. *პოეტური სიტყვის ხუროთმოძღვარს – სადღევრძელო იყოს მისი*. თბილისი: განათლება.

Iamze Gagua, Nino Glonti

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia

The Myth of Actaeon, Ovid and Galaktion Tabidze

Key words: Actaeon, Ovid, Galaktion Tabidze

Antique and world literature is familiar with the myth of Actaeon who unwittingly stumbled upon the goddess Diana enjoying a bath in the spring. The goddess punished Actaeon and transformed him into a deer and made his hounds maul him to death. This myth is given at length within Roman poet Ovid's "Metamorphoses". Later, the poet who was expelled from Rome recollected the myth and associated it with his tragedy.

Among Georgian poets Galaktion Tabidze was the one who referred this myth in his poem. Supposedly, even the poet implies Ovid when he mentions Actaeon.